

جمال شورهجه (فیلمساز)

یدالله صدقی (فیلمساز)

محمد کاسبی (بازیگر)

رسول ملاقلی پور (فیلمساز)

شهریار بحرانی (فیلمساز)

پرویز شیخ طادی (فیلمساز)

داود میرباقری (فیلمساز)

جهانگیر الماسی (بازیگر)

پروانه معصومی (بازیگر)

علی نصیریان (بازیگر)

مجید مجیدی (فیلمساز)

شهید آوینی (فیلمساز)

جواد اردکانی (فیلمساز)

در چرایی و چگونگی پرداختن به حماسه عاشورا در سینما

رویارویی جاودان حق و باطل در قاب رسانه

■ مهدی امیدی

عزاداری که برضد آموزه های شیعی است.

۵- باید عزاداری های شیعیان به گونه ای مطرح شود که تصور شود شیعیان افرادی جاهل و خشونت طلب هستند که می خواهند میان توده های مردم ناآرامی و هرج و مرج بوجود بیاورند.

۶- مبالغ هنگفتی برای حمایت از این جریانها هزینه شود و از سخنران هایی حمایت شود که به گونه ای سخن می گویند که شیعیان را افرادی غیرمنطقی جلوه می دهند. با این اقدامات، تشیع مبتنی بر صورت مکتب فکری منطقی، به گونه ای مطرح می شود که فاقد منطق و خرافاتی است. این اقدامات سبب می شود میان شیعیان ناآرامی و هرج و مرج بوجود بیاید و شیعه از درون خالی شود.

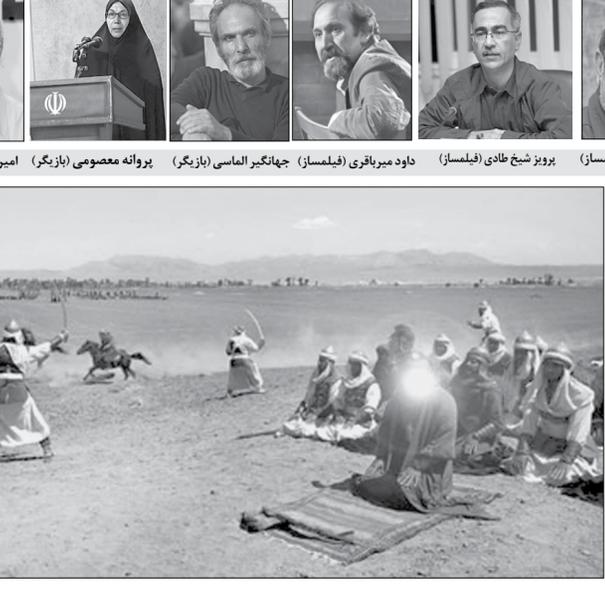

۷- در نهایت با اقدامی ضعیف به شیعیان حمله شود.

به همین دلیل یکی از رسالت های هنرمندان و همچنین دستگاه های رسانه ای کشور(م) به خصوص سینما و تلویزیون پرداختن به حماسه امام حسین(ع) و یارانش است. این در حالی است که بررسی تولیدات سینمایی ایران گویای آن است که موضوع عاشورا و مفاهیم برآمده از آن هیچ گاه به عنوان یک اولویت و دغدغه هیشگی نزد سینماگران ما مطرح نبوده است. در سینمای ایران با این که هرساله ده ها فیلم تولید می شود، تعداد انگشت بشمار آثاری یافت می شود که این موضوع را ترسیم کرده باشند که در آن میان نیز تعداد آثاری که در شأن فرهنگ عاشورا باشند، بسیار نادر است.

حتی در عرصه مستندسازی نیز حق مطلب درباره عاشورا بیان نشده است. تک ستاره این میدان، سید شهیدان اهل قلم است که در برخی آثار خود اشاراتی به قیام عاشورا کرد. به خصوص در مستند «شب عاشورایی» که در آن پیوند معنایی بی نظیری میان قیام امام حسین(ع) و جهاد رزمندگان در دفاع مقدس نمایانده شده است.

در عرصه سینمای داستانی به دو شکل به موضوع عاشورا

■بدون شک فیلمساز یا فیلمنامه نویسی که از عمق جان به این حماسه بزرگ عقیده ندارد، نمی تواند در این باره فیلم بسازد. تنها کسی از پس این اقدام بر می آید که وجودش در مفاهیم عاشورایی حل شده باشد.

نمی توان اثر دیگری را نام برد که به وقایع اصلی یا حاشیه ای محرم سال ۶۱ هجری پرداخته باشد. فیلم «روز رستاخیز» هم در دیگر آثاری است که به طور مستقیم به متن تاریخ عاشورا رفته است. این فیلم البته هنوز کار نشده است.

البته پرداختن به این موضوع عظیم و سهمگین بسیار دشوار است. از موانع سخت افزاری و مادی برای بازسازی تصویری قیام عاشورا که بگذریم، حرمت و جایگاه والای این رستاخیز هم به قاب کوچک فیلمسازان اجازه نمی دهد که بی گذار به سمت آن بیایند. سینما با وجود این که از قابلیت های فراوانی برخوردار است، اما محدودیت هایی هم برای ترسیم بعضی موضوعات دارد که این به معنای ناممکن بودن نمایش متن واقعه کربلا نیست، اما سه ویژگی برای چنین کار بزرگی لازم است که اگر حتی یکی از آنها ناقص باشد، به فیلم لطمه می زند. یکی از این ویژگی ها، باور عمیق و مستند «شب عاشورایی» که در آن پیوند معنایی بی نظیری میان قیام امام حسین(ع) و جهاد رزمندگان در دفاع مقدس نمایانده شده است.

در عرصه سینمای داستانی به دو شکل به موضوع عاشورا

■به همین دلیل یکی از رسالت‌های هنرمندان و همچنین دستگاه های رسانه ای کشور(م) به خصوص سینما و تلویزیون پرداختن به حماسه امام حسین(ع) و یارانش است. این در حالی است که بررسی تولیدات سینمایی ایران گویای آن است که موضوع عاشورا و مفاهیم برآمده از آن هیچ گاه به عنوان یک اولویت و دغدغه هیشگی نزد سینماگران ما مطرح نبوده است.

بداند که فلسفه عاشورا چیست و هدف و پیامدهای آن چه بوده است. کارگردانی که روی به ساخت فیلم درباره عاشورا می آورد، باید شخصیت های موثر در این حادثه تاریخی را به خوبی بشناسد و به طور کلی نسبت به تمام فراز و نشیب های آن شناخت داشته باشد. ویژگی سوم، برخورداری از توانایی فنی لازم برای ترسیم سالم و واقع گرایانه حماسه عاشورااست. به عبارتی بهتر، برای پرداختن به این موضوع تعهد و تخصص باید در حد اعلا در یک فیلم ارائه داد. فیلم «روز واقعه» به کارگردانی «شهرام اسندی» هم روایت یک جوان نصرانی تازه مسلمان به نام عبدالله است که ندای «کیست مرا یاری کنده» امام حسین(ع) را می شنود و به یاری امام(ع) می شتابد. البته این فیلم بیش از حد به حواشی می پردازد و از اصل و متن عاشورا دور است. به جز این دو فیلم،

چند سریال ماندگار عاشورایی را به مردم هدیه داده است. در این میان دو مجموعه «شَب دهم» و «مختارنامه» ماندگار شده اند. «مختارنامه» را می توان نمونه ای از یک اثر عاشورایی با خصوصیات برتر و جامع دانست. قدر و ارزش این سریال تنها به ویژگی های ساختاری و هنری آن محدود نمی شود. آنچه اهمیت مجموعه «مختارنامه» را بالا برد، شباهت زیاد ماجراها و کشمکش های درون آن با واقعیت های سیاسی و اجتماعی دوره و زمانه کنونی است. به طوری که گاه فراموش می کردیم روایت «مختارنامه»

به دوره ای دور از ما و حدود هزار و ۴۰۰سال پیش برمی گردد و دچار این پنداری می شدیم که این روایت، شرح حال ماست. البته بخشی از این موفقیت هم به پتانسیل بی نظیر و ذاتی تاریخ اسلام برمی گردد. چه اینکه تاریخ صدر اسلام و مناسبات و حوادث به وقوع پیوسته در آن همواره زنده و کاربردی است. مثل ماجرای عاشورا که به نماد ابدی رویاروست. بدون شک فیلمساز یا فیلمنامه‌نویسی که از عمق جان به این حماسه بزرگ عقیده ندارد، نمی تواند در این باره فیلم بسازد. تنها کسی از پس این اقدام بر می آید که وجودش در مفاهیم عاشورایی حل شده باشد. ویژگی دوم این است که، فیلمساز باید از ابعاد گوناگون موضوع آگاهی داشته باشد. یعنی

خودش از دوستان قدیمی طرلان نیز هست، پس از معاینه و بررسی فراوان ناامید شده و می گوید در اینجا کاری برای نوزاد نمی‌توان انجام داد. ساشا به طرلان توصیه می کند نوزادش را به مسکو ببرد و پزشک دیگری می گوید به تبریز بفرستد تا در بیمارستان تبریز تحت مداوا قرار بگیرد. طرلان در یک دو راهی قرار گرفته و نمی داند چه تصمیمی اتخاذ کند. نهایتاً باز هم با حضور زینب و یادآوری به طرلان مبنی بر نذر و عهدی که در صورت بچه دار شدن با امام حسین (ع) داشته است، به همراه همسر، نوزاد و پزشک معالج راهی ایران شوند و این گونه سفر آغاز می شود...سفری که بیشتر در درون طرلان آغاز شده است.....

تصویری از بزرگراه های تهران، برج میلاد، تونل رسالت که همگی حاکی از پیشرفت علم و صنعت در ایران داره، به نظر اطمینانی به طرلان می دهد که حال فرزندش بهبودی پیدا می کند و حال درونی طرلان و صحنه رو به بهبودی می رود.

در همین راستا، نجفی در «سهم گمشده» به خوبی از نور و موسیقی بهره برده است. استفاده از موسیقی و نوای سازهای محلی آذربایجان مطمئنا در همراهی مخاطب با این فیلم تاثیر گذار خواهد بود. از نور در این فیلم بسیار خوب و کاربردی استفاده شده است، خروج از داخل تونل و وارد شدن در یک فضای نورانی می تواند به مخاطب حس خوبی را القا کند که روزهای سیاه شخصیت های محوری داستان رو به اتمام است و به زودی شاهد روزهای روشن آنها خواهیم بود.

پایان بندی «سهم گمشده» با اینکه به نظر به شدت مبهم بوده و گویا سراسیمه و فقط به منظور تمام کردن فیلم صورت گرفته است، اما اینکه دوربین به طور ناگهانی وارد شدن نوزاد به صحنه تعزیه، آن هم در یک محفظه شیشه ای را نمایش می دهد، دقیقاً به ناگهانی یک تحول کلید اشاره دارد. رفت و برگشت های دوربین از نوزاد به چهره مادر و پدری که در حال گریه کردن هستند و ناگهان صدای گریه بچه، که حاکی از شفا گرفتن نوزاد است پایان این فیلم سینمایی است. البته از یک منظر دیگر می توان گفت احتمالاً منظور کارگردان از اینکه نوزاد را به طور ناگهانی وارد مراسم تعزیه می‌پوشانند این است که می خواهد پیوندی درالشفای واقعی اینجا است و این جمله معروف را به ذهن متبادر می کند که «پزشک و دارو همه وسیله هستند و همه چیز با خدا است .» «سهم گمشده» به زبان آذری و به سفارش شبکه جهانی

سحر و با مشارکت حوزه هنری در سال ۱۳۸۷-۱۳۸۶ در کشور آذربایجان و ایران تولید شده است. در ساخت این فیلم سینمایی از بازیگران معروف و بومی سینمای آذربایجان استفاده شده است. از آنجا که تولیدات شبکه های اروپایی و غربی، بعلاوه آثار سینمایی این کشورهادر آذربایجان رواج داشته و پیش می شود، با وجود این؛ فیلم سینمایی «سهم گمشده» چندین بار در کشور آذربایجان به نمایش درآمده و با استقبال خوبی روبه‌رو گردیده است. به گفته حسن نجفی «سهم گمشده» کاری بر خیر و برکت بوده و باعث برقراری پیوندهای دوستی میان هنرمندان ایرانی و آذربایجانی و تمایل ایشان به انجام کارهای مشترک بیشتر خواهد شد. «سهم گمشده» در کشورهای بسیاری غیر از ایران و آذربایجان به نمایش در آمده و با اقبال مواجه شده است.

صفحه ۷
دوشنبه ۲۰آبان ۱۳۹۲
شماره ۷
محرّم ۱۴۲۵ - شماره ۲۰۶۳۸

جواد اردکانی (فیلمساز)

شهید آوینی (فیلمساز)

مجید مجیدی (فیلمساز)

علی نصیریان (بازیگر)

سلسخور (فیلمساز)

امیر قویدل (فیلمساز)

ابراهیم حاکمی (فیلمساز)

پروانه معصومی (بازیگر)

جهانگیر الماسی (بازیگر)

پرویز شیخ طادی (فیلمساز)

داود میرباقری (فیلمساز)

شهریار بحرانی (فیلمساز)

رسول ملاقلی پور (فیلمساز)

شهریار بحرانی (فیلمساز)

پرویز شیخ طادی (فیلمساز)

داود میرباقری (فیلمساز)

جهانگیر الماسی (بازیگر)

پروانه معصومی (بازیگر)

علی نصیریان (بازیگر)

مجید مجیدی (فیلمساز)

شهید آوینی (فیلمساز)

جواد اردکانی (فیلمساز)

در چرایی و چگونگی پرداختن به حماسه عاشورا در سینما

سرگردان در هوای گرگ و میش

■ آرش فهیم

«دریند» یکی از فیلم های بحث برانگیز و مهم سینمای امروز ایران است. فیلمی که تا مرحله انتخاب به عنوان نماینده کشورمان در اسکار پیش رفت اما در نهایت از این مراسم آمریکایی باز ماند.از نکات جالب توجه درباره تازه ترین ساخته پرویز شهبازی این است که در نظرخواهی‌های پس از سی و یکمین جشنواره فیلم فجر، هم فیلم برگزیده مجله منتقدان شبه روشنفکر شد و هم در صدر فهرست برترین فیلم های جبهه رسانه‌های اصولگرا قرار گرفت یعنی دو طیفی که نظرانی متضاد با هم دارند، این بار با هم به توافق رسیدند. اما واقعیت این است که گروه منتقدان مجله سینمایی شبه روشنفکرها حرف «دریند»را بهتر درک کردند. البته نمی‌توان منکر ویژگی های مثبت و قابل توجه این فیلم شد. اما برخی از ایرادهای ساختاری و محتوایی مانع از معرفی آن به عنوان یک فیلم اجتماعی تراز می شود.

«دریند»هم رویکردی درمانگر دارد، چون با افشای برخی از خطراتی که نسل جوان و به ویژه دختر ها را تهدید می کند، به خانواده‌ها و جوانان هشدار می دهد.همچنین برخلاف بسیاری از فیلم های به ظاهر اجتماعی سینمای ما، تصویری تنفر برانگیز از فضاها و افراد بی بند و بار در آن ارائه شده است. متأسفانه در بسیاری از فیلم های مدعی اجتماعی بودن، می بینیم که به بهانه آسیب شناسی مناسبات غلط اجتماعی، تصویری جذاب و فریبا از این مناسبات به خورد مخاطب داده می شود. اما در این فیلم چنین اشتباهی رخ نداده است.

یکی از تفاوت های فیلم اجتماعی خالص با آلوده در همین است که در فیلم های جعلی و سیاه نما فقط به بیان تیرگی ها و مفاسد اکتفا می شود این درحالی است که یک فیلم اجتماعی خالص و درمانگر –همان طور که از نامش بر می آید -باید راه درمان را هم نشان دهد. در فیلم «دریند»هائنجاری ها به شیوه ای بی عرفانه و ظریف به نمایش درآمده اند. اما در درماتی پیش روی مخاطب جوان فیلم قرار نداده است. راهی که خیلی هم دور و پیچیده نیست؛ فرهنگ و ارزش های بومی و دینی سرزمین ما ملو از این گونه راه حل هاست. متأسفانه بسیاری از سینماگران ما به اشتباه دچار این پندار هستند که اگر مخاطب خود، از بسری درمان بیماری های فرهنگی و اجتماعی به ارزش های مذهبی

فیلم کنند، فیلمشان دچار شعار زدگی می شود.فیلم«دریند»هم دچار همین مشکل است.

از طرف دیگر ، ضعف پرداخت شخصیت نازنین، فیلمنامه «دریند»را قربانی کرده‌است. یعنی این کاراکتر به شدت متناقض و غیرمنطقی طراحی شده و چون محور اصلی روایت محسوب می شود، کل فیلم را با معضل مواجه کرده است. در این فیلم می بینیم که نازنین از یک طرف ،یک جوان تیزهوش و زرنگ است - چون رشته پزشکی دانشگاه تهران قبول شده است -اما همین جوان باهوش ،خیلی راحت تن به امضای قراردادها، و سفته هایی می دهد که یک شخص معمولی هم می داند که نباید چشم بسته آن ها را امضا کرد. ضمن اینکه، فیلم روی اخلاق گریایی و پاکی نازنین تأکید می کند. اما قابل تعجب است که چطور چنین شخصیت پاکیزه ای تا این حد در مقابل افراد فاسد، سازش پذیر است. این درحالی

است که یک دختر جوان مذهبی و بااخلاق، به محض مواجه شدن با موقعیتی ناسالم،واکنش تند نشان داده و آن موقعیت را ترک می کند. اما در این فیلم ،این گونه نشان داده می شود که نازنین در خانه ای که محل خوشگذرانی مشتی عیاش و بی بند و بار است ،ماندگار می شود. مشکل دیگر فیلم«دریند»این است که در پاره ای لحظات، به نگاه شبه روشنفکری آلوده شده است. مثل صحنه ای که دوربین بروی مچ زخمی دختر بازداشتن شده زوم می کند تا به این وسیله نشان دهد در زندان ها و بازداشتگاه ها با دخترها بدرفتاری می شود. یا در سکانسی از فیلم نمایش داده شده که یک خانواده متدین قصد دارند تا دختر نوجوان خود را به زور شوهر دهند !این تصاویر ،گویای آن هستند که «دریند»به جشنواره های خارجی و محافل بدخواه ملت ایران هم باج می دهد.

روابط آلوده و ناسالم در این فیلم با بی پروایی روایت می شود،به طوری که فیلمنامه ای اصلا به خانواده ها و به خصوص کودکان ونوجوانان توصیه نمی شود.طبیعتا اولین شاخه ای که یک فیلم درمانگر باید داشته باشد، رعایت حریم های اخلاقی است.همه این اتفاقات سبب شده که فیلم «دریند»با وجود داشتن مولفه های مثبت ،باز هم به ورطه سیاه نمایی بیفتد. «دریند»می توانست با رعایت بهتر اصول دراماتیک و ساختاری - به خصوص در فیلمنامه - باقیی ماندن در موضع «درمانگر» به یک فیلم اجتماعی ماندگار و تأثیرگذار در سینمای ایران تبدیل شود. اما وضعیت فیلم نیز درست مانند موقعیت شخصیت محوری اش است؛ سرگردان در هوای گرگ و میش است!

رویدادها

شهادی اقلیت در یک تله فیلم

تله فیلم «حاجی بهشتی» اولین تجربه دفاع مقدسی سجاد شهبازی از نیمه گذشت.

این تله روایتی است از حضور تمامی اقشار جامعه در جبهه. در این اثر با رویکردی متفاوت به شهادی اقلیت می پردازد.

حیب دهلان نسب، علی سلیمانی، رامین رساند، حسن اسدی ، سعید

نقد زاده و امیرحسین رستمی در این تله فیلم بازی می کنند.

اعترافات مجری سابق BBC در مستند ضد‌مذهبی‌ونی
مستند زندگی و نظریات آلن هارت، مجری و کارشناس سابق شبکه بی‌بی‌سی که به خاطر تفکرات ضد‌مذهبیست‌ی مشهور است، ساخته می‌شود.به گزارش مهر، محسن بزدی، مستندساز دربار مستند با محوریت آلن هارت مجری سابق بی بی سی توضیح داد: آلن هارت که زمانی مجری شبکه بی‌بی‌سی و برنامه پانورامای این شبکه بوده است، چند وقت پیش به ایران آمد و همین باعث شد که بتوانیم چند روزی را با او باشیم و درباره خاطرات و تفکراتش مستندی بسازیم.

وی در مورد ویژگی‌های آلن هارت گفت: هارت نویسنده یک کتاب سه جلدی بسیار مشهور با نام «صهیونیسم، دشمن واقعی یهود» است که این کتاب از زمان چاپ تاکنون با استقبال گسترده مخاطبان مواجه شده است.

بزدی در پایان تصریح کرد: در این مستند ۴۰ دقیقه‌ای بخشی از خاطرات وی که تاکنون بازگو نشده است به تصویر درمی‌آید. این مستند اکنون در حال تدوین است و نام نهایی آن نیز هنوز مشخص نشده است.